

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТИК НУУЗ

ACTA NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2025
3/1
Tabiiy fanlar
turkumi

Bosh muharrir:

MADJIDOV I.U. – t.f.d., professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

ERGASHOV Y.S. – f-m f.d., professor

Tahrir hay'ati:

Sabirov R.Z. – b.f.d., akademik

Jabbarov Z.A. – b.f.d., prof.

Raximova T.U. – b.f.d., prof.

Boboyev S.G'. – b.f.d., prof.

Jobborov B.T. – b.f.d., dots.

Safarov K.S. – b.f.d., prof

Cezary Kabala. – b.f.d., prof.

Qodirova Sh.A. – k.f.d., prof.

Smanova Z.A. – k.f.d., prof.

Xoliqov A.J. – k.f.d., prof.

Xaitboyev A.X. – k.f.d., prof.

Mahkamov M.A. – k.f.d., prof.

Gulzeinep U. Begimova – k.f.d., prof

Musaxanov M. – f-m.f.d., prof. akademik

Otajonov Sh. – f-m.f.d., prof.

Tursunmetov K.A. – f-m.f.d., prof.

Nuritdinov S.N. – f-m.f.d., prof.

Polvonov S.R. – f-m.f.d., prof.

Xikmatov F. – g.f.d., prof

Berdiyev G. R. - Senior Scientist, Energy Center, Qatar

Sabitova N.I. – g.f.d., prof.

Tojiyeva Z.N. – g.f.d., prof.

Umarov A.Z. – g.-m.f.n., prof.

Ishbayev X.Dj. – g.-m.f.d., prof.

Xoroshev A.V. – g.f.d., prof.

Mas'ul kotib: PARDAYEV Z.A.

TOSHKENT – 2025

MUNDARIJA

Biologiya

Abdullayeva M., Koyyash R., Inoyatova F., Abdullayeva M., Matchanov A. O'tkir yog'li gepatozda metabolik jarayonlar buzilishlarini korektsiyalashda supramolekulyar kompleks birikma ta'sirini aniqlash.....	5
Abdushukurova K., Alimuhammedova Z., Eshonova X. Dorivor qoqio't (<i>Taraxacum officinalis wigg</i>)da <i>meloidogyne</i> avlodi ildiz nematodalar va ularning zarari.....	9
Агзамова Ш., Мавлоний М. Биоразнообразие дрожжей природных ниш Ферганской долины.....	13
Artikova H., Usmonova G. Buxoro viloyati Romitan tumani tuproqlarining mikrobiologik faolligi va ularning tuproq unumdorligiga ta'siri.....	16
Boymurodov X., Aliev B., Egamqulov A., Xurozov S., Jumaboyev B., Boymurodov S. Kanallar biotoplarida gidrobiontlar tarqalish zichligining qiyosiy tahlili	19
Dadayev S., Paluaniazova D. Qoraqalpog'istonda qo'yalar nematodalarining sistematik holati va ularning tarqalishi	22
Jienbayev B. Iqlimning issiq sharoitida o'tadigan sportning avto rally turida sportchilarning musobaqadan keyingi holati	26
Zokirova X., Zayirova D. Har xil me'yordagi azotli o'g'itlarning tuproq tarkibidagi nitratli azot va ingichka tolali paxta hosiliga ta'siri	30
Ильясова Г. Оценка физического развития подростков проживающих в Республике Узбекистан.....	33
Iskandarova U., Ergashev R., Qosimov D. Bakteriyalarning fitopatogen zamburug'larga nisbatan antifungal faolligi ...	36
Karshibaev J., Abduxoliqova F., Aliyeva D. <i>Senna mill.</i> turkumining ayrim turlarini Sirdaryo viloyati tuproq-iqlim sharoitida introduksiya qilish.....	39
Keldiyarova G., Xusanova M., Sharifmurodov K., Eshboyeva G. Sanoat korxonalari zararli birikmalar manbalarida inventarizatsiya olib borish va chiqindilar rekuperatsiyasini tashkil etish	43
Киргизова Х. Актуальные проблемы ревматологических заболеваний.....	47
Kuchkarova L., Berdiyeva S. Autoimmun gipoteriozning ingichka ichak fermentlari va so'rilishiga ta'siri	50
Qayumov Y., Nazirov B., Chamanov A. Oltiariqsoy va Janubiy Farg'ona kanali irmoqlarida tarqalgan Kushakevich yalangbalig'i – Iskandaria Kuschakewitschi (Herzenstein, 1890)ning morfobiologik ko'rsatkichlarining qiyosiy tahlili ...	54
Qurbonov M., Mamadiyrov F. Qashqadaryo konus yoyilmasi degradatsiyaga uchragan tuproqlarning evolyutsiyasi va unumdorlik indikatorlari	57
Qo'chqorov A., Bozorboeva Sh. Toshkent vohasida yarimqattiqqanotlilar turkumining turlar tarkibi	61
Mardonov Sh., Mustafoyev I. Bobotog' milliy tabiat bog'ining qorakuya zamburug'lari	65
Muxammadiyev J., Mudarisova R., Soatova X., Sharapova D. Qurg'oqchil hududlarda chuchuk suv resurslaridan samarali foydalanish (O'zbekiston misolida).....	69
Muxamamedov I., Muminov A., Muxamadjonov S., Yo'ldoshev S., Abduxopova M., Jalilov M. Og'iz bo'shlig'ini parvarish qilishda o'simlik ekstraktlarining antibakterial xususiyatlariga ko'ra o'rganish.....	72
Nabiyeva F., Dushanova G., Kudratova Z., Isomadinova L. <i>Saccharomyces cerevisiae</i> zamburug'idan biologik faol polipeptidni ajratish va aminokislotalar tarkibini o'rganish.....	75
Omonova N., Bobonazarov G'. Tovuqlar mahsuldorligiga <i>Dermanyssus Gallinae</i> (<i>Dermanyssus</i>) kanasining zararini o'rganish	79
Ramazon B. Tuproqlar tarkibidagi mikroorganizmlarning tuproq ekologik holati va iqtisodiy samaradorligiga ta'siri	82
Raximov Sh., Satipov G. Kuzgi bug'doy navlarini hosil elementlarining shakllanishiga ekologik omillarning ta'siri (Xorazm viloyati sharoitida).....	86
Raxmatullayev A., Boymurodov X., Pardayev Y., Xafizova M. Zarafshon vodiysi quyi qismi agrosyenoqlarida yomg'ir chuvalchangi <i>aporrrectodea caliginosa caliginosa</i> turining tarqalishiga tuproq muhit omillarining ta'siri.....	89
Rustamov A., Anorbaev A. <i>Homoptera</i> turkum vakillari sonini boshqarishda parazit entomofag turlarining o'rni va ularni samaradorligini aniqlash.....	92
Turdaliyeva X., Baybekov O', Rustamov J., Narzullayeva M. <i>Azolla caroliniana</i> willd ni introduksiya sharoitida yalpi ko'paytirish	95
Tursunov M., Turaqulova m., Kozimov B. G'o'zaning F L duragaylarida hosil elementlarining irsiylanishi	98
Usmonova G., Artikova H. Romitan tumani tuproqlarining tarkibi va uning tuproq unumdorligiga ta'siri	101
Xosilova Z. Nitrat va nitritlarning organizmdagi fiziologik jarayonlarga ta'siri (Adabiyotlar tahlili)	104
Shavkatjonov M., Abdirasulov F., Jalov X., Pardaboyev S., Meliyeva M. Zomin davlat qo'riqxonasi <i>Bryophyta</i> bo'limining tur tarkibi.....	108
Eshmurodova N. Sudoche ko'llar tizimi yetakchi diatom suvo'tlarining rivojlanish dinamikasi	112
Yuldashev G', Sotiboldiyeva G., Abduxakimova X., Muxammadjonova M. Farg'ona vodiysi sug'oriladigan yerlarida agroirrigatsion qatlamlarning shakllanishi va uning xossalari	116
Yulchiyeva M., Dushmanova F. Qalin bargli badan (<i>Bergenia crassifolia</i> (L.) Fritsch) ning Toshkent sharoitida ildizpoyalari orqali ko'payishi va barg mikroskopiyasi	120
Yarboboyev T., Qosimova K. Kaliy o'g'itlari ishlab chiqarishda ekologik monitoring o'tkazish texnologiyasi	125

Geologiya, geografiya

Abdazov J. Jizzax shahri demografik rivojlanishining ayrim masalalari	130
Абдуллаев А., Соатов Н. Малузар tog'larining kichik intruziyalari va dayklarining ma'dandorligi	134
Boymurodov X. Rekreatsiya – turizm resurslari va ularni tadqiq etishda masofali metodlarni qo'llash masalalari.....	137
Ежков Ю., Холиёров А. Генетические особенности золота самородного в редкометальных апогранитах и пегматитах Лолабулак – Баянкаринской редкометалльной зоны.....	140
Закиров М. Особенности такырных подземные воды Южной части Каракалпакского	144
Komilova N., Abdinazarova X. Toshkent shahri sanoatining tarmoq va hududiy xususiyatlari	148

Kuvondikov R., Egamberdiyev A. Chorvachilikni xaritada olishni ayrim nazariy va amaliy masalalari	151
Qoriyev M., Rahmonova N., Halimjonov A. Namangan viloyatining so'nggi 30 yildagi yog'in miqdoridagi o'zgarishlar	155
Muhamadaliyev R., Nizyazov A. O'zbekiston avtomobil yo'llarining shakllanishi va rivojlanishi	159
Мансуров М., Хусанов С. Стратиграфия верхнеюрской карбонатной формации Юго-Западных отрогов Гиссарского хребта	163
Matchanova A., Shomurodov M. Xorazm viloyatida etnografik turizmni rivojlantirishning geografik xususiyatlari	166
Рахматуллаева Ш., Туляганова Н. Геодинамическая обстановка формирования Марджанбулакского рудного поля	169
Саидова М., Таджикибаева Ф., Абдусаматова Д. Оценка полезных ископаемых и изучение песчано-гравийной смеси четвертичных отложений «Янги-базар»	173
Sultanov P., Meliboyev B., Xusanbayev D., To'xtasinov A. Paleogen davri So'zoq yotqiziqlarining litologik-fatsial sharoitlarining raqamli xaritasi (Farg'ona botig'i va Toshkentoldi hududlari misolida)	176
Tadjibayeva F., Saidova M., Abdusamatova D. Chotqol-Qurama, Turkiston-Nurota va Zirabuloq-Ziyovuddin tog'larida tabiiy dekorativ (pardozbob) toshlarni o'rganish	179
Temirov Z. Go'daklar o'limi va unga ta'sir etuvchi geografik omillar (Andijon viloyati misolida)	182
Tojiyeva Z., Omanova K. O'zbekiston Respublikasi qishloq aholisida demografik o'tish davri	187
To'xtasinov A., Xusanbaev D., Amirqulov J. "Geofizikaviy tadqiqot usullari" fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash	191
O'tamurodov E. Zirabuloq granitoidli intruzivi monchikit daykasining moddiy tarkibi va ma'dandorligi (Zirabuloq tog'lari)	196
Xolboyev G., Egamberdiyev X., Shermuxamedov., Eshmirzayev D. Iqlim o'zgarishi sharoitida hududlarining issiqlik ta'minotini baholash	200
Xoliyorov A., Ejkov Y. Mang'it granit-pegmatit konining noyob metall ma'danlashuv istiqbollari baholash mezonlari, geokimyosi va mineralogiyasi	204
Холмирзаев М., Мирфайзиёва Ф., Атакулова М. Оценка состояния загрязнения пород и подземных вод углеводородных загрязнителями	208
Хусомиддинова А., Зиёмов Б. Оценка сейсмической опасности Ташкентской области на основе современных информационных технологий	211
Хусанов С., Мансуров М., Алимов М. Палеонтологические исследования верхнеюрских карбонатных формаций Южного и Западного Узбекистана	215
Sherxolov O., Musayev B., Iskandarov O., Umarova Sh. Navoiy viloyati mehnat resurslari va ularning kelajakdagi o'zgarishi	219
Ergasheva Y., Ermaxametova E., Amangeldiyeva U. 3d-raqamli xaritalarda joyni o'rganish va tadqiq qilish	223
Ernazarov Sh., Pardayev N. Ta'lim tizimini geografik tadqiq etishning ilmiy-nazariy masalalari	226
Eshquvvatova B., Xurramova N. O'rta Zarafshon havzasidagi landshaftlar o'zgarishini monitoring qilish bosqichlari	229
Eshmuradov O., Raximov K., Begijonov I., Komilov T., Yermenev S. To'lqin dinamikasi usuli bilan burg'ilash quvurlarini siqilib qolishini oldini olish nazariyasini asoslash	232
Юнусова О., Ташмухамедов Б., Адилов Б. Развития и вероятные нефтегазоносные ярусы региона	236
Yusupov U., Raximova N., Bekchanov J. Olmaliq ma'dan maydoni mintaqaviy va mahaliy tektonik yer yoriqlari zonalarida ma'danlashuv	239
Ядгаров И. 3d-моделирование урановых месторождений в государственном предприятии «Навоийуран»	243
Kimyo	
Ablakulov L., Ikramov A., Ziyadullayev O., Abduraxmanova S. Grinyar-iotsich reagenti asosida atsetilen diollari sintezi	246
Asrorova Z., Yaxshiyeva Z., Jurayeva M., Saidmirzayeva D. 2-Amino-5-etil-1,3,4-tiadiazolning termokimyoviy tahlili	250
Buronov A., Nasrullaev A., Lifei N., Bozorov K., Aisa H. (E)-5-(3,4-dimetoksibenziliden)-3-metil-6,7-digidropirrollo[1,2-a]tieno[3,2-d]pirimidin-9(5h)-on sintezi	253
G'aybullayev Sh., Zohidov Q., Trobov X., Bozorov X. Protein kinaza oqsili va xinazolin hosilalarining o'zaro ta'sirlashuvlarini molekulyar doking usulida o'rganish	257
Jo'rayev R., Uroqova M. Infraqizil spektroskopiyada pyrogallolning molekulyar tebranish tahlili	261
Каланова М., Хашимова З., Кахарова К., Салахутдинова М., Амонова Д., Тураев А., Мухторов А. Изучение цитотоксической активности полисахаридов в культуре клеток	265
Mamadoliyev I., Sharipova O. Adsorbentlar yaratish uchun navbahor bentonitining tarkibi va strukturaviy xususiyatlarini o'rganish	268
Mamedova M., Smanova Z., Abdullayeva M. Toshkent viloyati Olmaliq KMK hududi tuprog'i tarkibidagi og'ir metallarni hamda Cr, Pb ionlarini mass-spektrometrik usullarda aniqlash va monitoring qilish	272
Matchanov A., Ochilov Sh., Yusuf M., Toshmatov Z., Otavaliyev I., Abdushukurov A. 2,2'-(5-ftor-2,4-dioksopirimidin-1,3(2h,4h)-diil)bis (n-(3-(trifortmetil) fenil) asetamidning sintezi va biologik faolligi	275
Mirzaraximov A., Komilov K., Muhamedov G'. Modifikatsiyalangan fosfogips-interpolimer kompleks kompozitlarini olish va xossalarini o'rganish	279
Nazarova M., Boqiyev Q., Sayfiyev M., Ziyayev D., Ixtiyarova G. Xitozan bilan modifikatsiyalangan uglerod pastali elektrod bilan qo'rg'oshin miqdorini aniqlash	283
Ochilov Sh., Yusuf M., Nurboboyev Z., Abdumalikov A., Otavaliyev I., Abdushukurov A., Tojimuhammedov H., Matchanov A. 5-Ftoruratsilning 3-ftor 4-nitro n-xloratsetil anilin asosidagi yangi hosilasini sintez qilish va biologik faolligini o'rganish	287

Raxmatjanov O., Mirzaqulov X., Yorboboyev R., Arifdjanova K. Kushkanatog' koni tabiiy aralash tuzlari tarkibini kimyoviy va fizik-kimyoviy tahlil qilish	290
Raxmonova X., Adizova Sh., Sultonov Sh. Sorbentlarning sorbsion xossasiga faollanuvchi gillarning ranglari va o'lchamlarini ta'siri.....	294
Ruziqulova N., Vapoyev H., Qodirov S. Atsetaldegid hosil bo'lish unumiga ikki komponentli katalizatorlar ta'siri	297
Saidov I., Tojiboyeva M., Tursunova G., Trobov X. Monoion ko'rinishidagi kationit krs-2x2 ning tarkibi va xossalarini aniqlash.....	302
Xazratqulova S., Muxamadiyev M. Tabiiy oksikislotalarini povidon yod asosida polimer kompleksini sintezi	306
Xandamova D., Nurullayev Sh., Eshmetov R., Mamajanov M., Ibragimov T. "Modifikatsiyalangan organobentonitlarning temir ionlarini adsorbsiyalash qobiliyatini baholash: Lengmuyer modeli samaradorligi va izoterma modellarning taqqosiy tahlili"	309
Xojabaeva G., Torambetov B., Karlybaev I., Kinyshakova E., Kadirova Sh. Синтез и изучение структуры шестикоординатного комплекса нитрата кадмия (II) с 2-амино-5-пропилтио-1,3,4-тиадиазолом	313
Xudoyberganov O. Rux atsetati hamda qahrabo kislotasining natriyli tuzi bilan kompleksi sintezi va strukturalari	318
Xujamberdiyev Sh. Исследование процесса получения полифосфатов натрия из частично очищенной экстракционной фосфорной кислоты.....	322
Choriyev A., Abdullajonova N., Bo'ronova S., Razzoqova M. Tris (4-xlorofenil) 2,2',2''-((5-((2-(4-xlorofenoksi)-2-oksoetoksi) karbonil) benzoil-1,2,3-triil) tris(oksi) triatsetat sintezi.....	325
Shavkatova D. Yangilangan oltingugurtli betonning korroziyaga chidamliligi.....	328
Sharipov S., Sanaqulov K., Muxiddinov B. Важность применения окислительного обжига для окисления упорных углеродсодержащих сульфидных руд	332
Egamberdiyev N., Ibodullayeva M., Fayzullayev N. Dimetilefirning katalitik sintezi	335
Ergashev M., Rajabov Sh., Mirzaqulov X. Soda korxonalarining shlamli chiqindilarini nitrat kislotali qayta ishlash jarayonidagi azot kislotali ekstraktlarning realogik xossalari	338
Yuldasheva N., Komilov B., Eshbakova K., Sulaymonov Sh., Mamarasulov B. Terpenoids, chemical composition of essential oil and antimicrobial activity of <i>ferula ferganensis</i> root	341
Yakhshinorov K. Alimov A., Mamatov U., Berdimurodov E., Akbarov Kh., Mamatov J. Synthesis of carbon dots based on chitosan and urea	345

Fizika

Axmedov E., Shermuxammedov A. Samariy (sm) va Kobalt (co) sistemasi intermetallik birikmalarining solishtirma elektr qarshiligini temperaturaga bog'liqligini o'rganish.....	349
Vildanov R., Malisheva M., Turotov F. <i>FuGaG</i> granatlarida faradey effektini o'rganish	353
Dadamirzayev M., Erkaboyev U., Rahimov R., Temirov Q. Tor zonali kvant o'raning landau sathlariga magnit maydon ta'siri	356
Dusiyorov N., Mardonova Sh., Berdinazarov Q., Normuradov N., Haqberdiyev E. Pei/Pet aralashmasining iq – spektroskopiya tahlili: polimer o'zaro ta'sirlari va tarkibiy o'zgarishlar	361
Yormatov Sh., Jumabaev A., Asanov A., Mustafoyeva M. Investigating acetonitrile vibrations in protic and aprotic mixtures	365
Jalolova M., Ro'ziyev T. Rentgen nurlarining inson salomatligiga ijobiy va salbiy ta'siri.....	369
Kosbergenov E., Abdumutalov M. Определение скорения свободного падения с помощью кольцевого физического маятника	372
Maxmanov U., Aslonov B., Cho'liyev T., Tursunqulov E. C ₇₀ nanostrukturalari sintezi va ularning barqarorligini tadqiq qilish	376
Mustafоева Н., Эргашов Ё., Ташатов А., Кучаров С., Норкулова З. Исследование ширина переходного слоя двухслойной системы силицид-кремний	380
Negmatov U., Erkaboyev U., Sayidov N., Mirzayev J. O'zgaruvchan kuchsiz magnit maydonda kvant o'raning ruxsat etilgan zonasidagi elektronlarning energetik spektrini o'zgarishi	383
Omonov A. Физические характеристики диска лопсайдальных спиральных галактик	387
Rajabov O., Mirzayev S., Xalilov U., Yusupov M. Sovuq atmosferik plazmaning farmatsevtik oqova suvlar tarkibidagi ofloksatsin antibiotigiga ta'sirini modellashtirish	391
Ramazanov U., Matnazarova Sh., Axmadjanov T., Yusupov M. Plazma oksidlanishining biopolimer tuzilishiga ta'siri: atomar darajadagi simulyatsiyalar	395
Raxmetullaeva G., Mamayusupova M., Saidova S. Secondary neutron production in proton therapy	398
Holikulov U., Jumabaev A., Khudaykulov B. Exploring molecular interactions between serine and acetic acid	401
Elboyeva M., Axmedjanov F., Ulashev A. Vismut germanati kristallarida optik aktivlikning yorug'likning akustik to'liqlarlarda bregg difraksiyasi samaradorligiga ta'siri	405
Ergashev S. Ekzosayyoralar tadqiqoti GJ 3470 ning optik kuzatuvlari misolida.....	409